

A harmadkorra következett e második megtelepedéssel oly erős gyökeret vert az ákác, hogy tán egy a harmadkorra következett geologiai transformációhoz hasonló új talajfelfordulás sem bírná őt innen kiszorítani. (Folyt. köv.)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1902. évi december hó 6-án tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: *Bánffy Dezső* báró elnök, *Horváth Sándor* II. alelnök, *Csik Imre*, *Eleőd Jósa*, *Feilitzsch Artur* br., *Fekete Lajos*, *Havas Ágoston*, *Havas József*, *Hirsch István*, *Imecs Béla*, *Kallina Károly*, *Laitner Elek*, *Nagy Károly*, *Péck Kálmán* *Reinfusz* Bódog, *Schmidt Ferencz*, *Simon Gyula*, *Sóltz Gyula*, *Vadászfy Jenő* vál. tagok, *Bund Károly* titkár, *Cserny Győző* pénztáros és számos alapító és rendes tag.

Távolmaradásukat kimentették: dr. *Bedő Albert* I. alelnök, *Almássy Andor*, *Arató Gyula*, *Bittner Gusztáv*, *Csibý Lőrincz*, *Csupor István*, *Hangay Géza*, *Krajcsovits Béla*, *Lászlóffy Gábor*, *Szönyey István*, *Tavi Gusztáv*, *Tomcsányi Gyula* és *Vadas Jenő* vál. tagok.

I. Elnök az ülést megnyitván, mindenek előtt üdvözli az ujonnan megalakult választmányt s különösen annak új tagjait, azután köszönetet mond de *Pottere Gerard* tagtársnak a választmányi ülést megelőzőleg „a bükkfatermés erdőgazdasági kezeléséről és értékesítéséről“ tartott érdekes felolvasásáért, melynek megvitatását a legközelebbi ülés napirendjére tűzi.

II. *Pénztári jelentés.* 1902. január 1-től az egyesület pénztárába befolyt --- --- --- --- --- 61.379 K. 84 fillér
kiadatott --- --- --- --- --- 49.850 „ 02 „

A pénztárban őrzött pénzkészlet a következő:
a pénztári számadás készlete --- --- --- --- 11.529 K. 82 fillér
az alapítványi számadás készlete --- --- --- --- 684 „ 47 „
a letéti számadás készlete --- --- --- --- 11.788 „ 06 „
összesen --- --- --- --- 24.002 K. 35 fillér

Az egyesületnek a magyar földhitelintézetnél lévő letétje a legutóbbi választmányi ülés óta annyiban változott, hogy ezen ülésben hozott határozat értelmében 6400 K. n. é. koronajáradék vásároltatott és a letétbe csatoltatott.

Ugyancsak az utolsó választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek:

a) kötvényben tett alapítványok törlesztésére	41 K. — fillér
b) az Erzsébet királyné-alapítvány javára	4 „ — „
c) a Wagner Károly-alapítvány javára	69 „ 10 „

A pénztári jelentéssel kapcsolatosan a titkár a IV. sz. rovaton (Erdészeti Lapok stb. nyomtatási költsége) 2000 K. a II. rovaton (írói tiszteletdíjak) 500 K. póthitelt kér és javasolja, hogy a f. év végén várható bevételi fölöslegből letétbe semmi se helyeztessék. Az 1903. évi költségvetés szerkesztésénél ugyan feltételeztetett, hogy a XIX. kiadási rovaton (a szerzők terhére kiadott munkák kiadási költségei) felvett 4000 K. a f. évben e rovaton fel nem használt összegből letét útján kiegészítettik, erre azonban előre láthatólag nincsen szükség, mert a felmerülő kiadások a megállapított 4000 K.-ból is fedezhetők lesznek.

A választmány a pénztári jelentést tudomásul véve, a kért póthiteleket engedélyezi és a letétbe helyezés ügyében a titkár javaslata értelmében határoz.

III. A titkár bejelenti, hogy *Guckler* Károly a számadásvizsgálóbizottsági tagságról lemondott. Helyének betöltéséről a bizottság elnöke fog, az egyik póttag behívása útján gondoskodni.

Tudomásul szolgál.

IV. A titkár több táviratot mutat be, a melyek a közgyűlés alkalmából oly időben érkeztek, hogy a közgyűlésnek bemutathatók már nem voltak. Az egyik a földművelésügyi minister urnak az elnökhöz intézett következő válasza a közgyűlés üdvözlő táviratára:

„Fogadjon Nagyméltóságod nagybecsű táviratáért hálás köszönetet és legyen kegyes azt az általam igen tisztelt erdészeti egyesületnek is tolmácsolni, melynek szíves támogatására a jövőben is örömmel számítok.

Darányi Ignác.“

A másik két táviratban az osztrák birodalmi és a horvát-szlavon erdészeti egyesületek üdvözlik a közgyűlést.

Örvendetes tudomásul szolgál.

V. Márton Sándor alapító-tag írásbeli indítványt nyújtott be, a melyben javasolja, hogy az egyesület az állami erdőtisztek fizetésrendezésének tárgyalása végett tartson közelebbről rendkívüli közgyűlést. Szerinte tartani kell attól, hogy a fizetésrendezésnél az állami erdőtisztek sérelmet szenvednek, ami pedig nemcsak az ő szempontjukból káros, hanem az erdőgazdaságot egyáltalában válságba sodorná, mert az állami erdőtisztek javadalmazásának leszállítását a magánbirtokosok követni fogják és az erdészeti pályát még kevesebben fogják választani, mint ma.

Felitzsch báró a választmány figyelmébe ajánlja, hogy a pénzügyminiszternek éppen az ülés napján a képviselőházban tett nyilatkozata szerint a kormány még karácsony előtt teszi le a fizetésrendezésre vonatkozó törvényjavaslatot a Ház asztalára. Ennek daczára azt hiszi, hogy még nem késtünk el a közbelépéssel, de erre a választmányt is illetékesnek tartja.

Az igazgató-választmány *Soltz* Gyula, *Horváth* Sándor és mások hozzászólása után elhatározza, hogy tekintettel arra, miszerint kívánatos, hogy az egyesület még a törvényjavaslat végső szövegezése előtt emeljen szót az állami erdőtisztek és közvetve az egész erdőgazdaság érdekében, egyelőre rendkívüli közgyűlés összehívása nélkül intéz feliratot a földmivelésügyi miniszter urhoz. A rendkívüli közgyűlést ezidőszerint annál inkább mellőzhetőnek véli, mert annak határozata ugysem lehet kétséges. A kormányhoz intézendő felirat legyen egyelőre általánosságban tartva, mivel ezidőszerint az egyesület még nem bir határozott tudomást arról, hogy az állami erdőtisztek fizetésrendezése miként tervezetik s így *a részletekre vonatkozólag* nem is tudja mivel szemben foglaljon állást.

A mennyiben az egyesület felirata nem vezetne megnyugtató eredményhez, az igazgató-választmány fenntartja magának, hogy a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslattal annak közzététele után részletesen foglalkozzék, ez ügyben esetleg rendkívüli közgyűlést hívjon össze és a törvényjavaslat törvényhozási tárgyalása előtt annak kedvező megváltoztatása érdekében úgy a kormánynál, mint az országgyűlésnél lépéseket tegyen.

A tárgysorozat ezen pontjának letárgyalásával Bánffy Dezső

báró helyett, a kit sürgős teendők elszólítottak, *Horváth* Sándor második alelnök veszi át az elnöket.

VI. A legutóbbi közgyűlés határozatainak végrehajtásaként az új alapszabályok a kormány jóváhagyása alá bocsáttattak, nemkülönben a Deák Ferencz-alapítvány 1903. évi kamataiból egy, az erdészeti több napikérdését tárgyaló műre a pályázat kiiratott.

Ellenben a legeltetés ügyében még nem intézhetett az elnökség felterjesztést a kormányhoz, miután az igazgató-választmánynak előzetesen a kérelmezendő legelőtörvénynek főbb vonásait meg kell állapítani. E czélból a titkár egy bizottság kiküldését javasolja, mely magát a szükséghez képest más szakemberekkel is kiegészítheti.

Az igazgató-választmány e bizottság elnökéül *Horváth* Sándort, tagokul: *Feilitzsch* Artur bárót, *Havas* Ágostont, *Máday* Izidort, *Szönyey* Istvánt, *Tavi* Gusztávot, *Téglás* Károlyt és a titkárt kéri fel.

Végül a választmány *Kiss* Ernő ama indítványának beható tárgyalására, mely szerint az egyesület a volt műszaki díjnokok ily minőségben eltöltött szolgálati idejének beszámítása iránt a kormánynál lépjen közbe, *Feilitzsch* Artur báró elnöklése alatt *Kallina* Károly, *Schmidt* Ferencz és *Scholcz* Ottó válaszmányi tagokat küldi ki.

VII. A *Wagner* Károly alapítványnál rendelkezésre álló 1666 K. kamatjövedelemből a következő segélyek szavaztatnak meg: özv. Janák Lászlóné 70 K., Sável Sándorné 60 K., Zeller Gézáne 56 K., Kürthy Gézáne 50 K., Gere Andrásné 40 K., Krausz Gézáne 40 K., Cserei Gyuláné 40 K., Hajnal Istvánné 70 K., Skultéty Náthánné 40 K., Salamon Lajosné 40 K., Györke Istvánné 40 K., Jenőffy Jenőné 40 K., Werner Emilné 70 K., Plech Józsefné 40 K., Böhm Ferenczné 40 K., Morvay Gyuláné 40 K., Faller Józsefné 40 K., Bátyka Jánosné 40 K., Früstök Istvánné 40 K., Kádár Istvánné 40 K., Makonyi Samuné 40 K., Petykó Józsefné 40 K., Steinhaus Józsefné 40 K., Marczelly Gusztávné 40 K., Révai Lajosné 40 K., Szántó Istvánné 40 K., Ilies Jakabné 40 K., Domokos Sándorné 40 K., Csaszkcóczy Mihályné 40 K., Belházy Emilné 40 K., Matuskovics Béláné 50 K., Ziegelhofer Mihályné 40 K., Hantos Jánosné 40 K., Balás Pálné 40 K., Reindl Károlyné 40 K., Lengyel Ödönné 50 K., Hoffer Tivadarné 70 K.

A *Luczenbacher* Pál alapítvány 500 K. kamatjövödelméből a következő segélyek szavaztatnak meg: Özv. Zachar Józsefné 40 K., Melts Vinczéné 60 K., Ernhofer Ignáczné 40 K., Nagy Gyuláné 40 K., Guha Károlyné 40 K., Réty Zsigmondné 40 K., Pellion Lajosné 40 K., Pukács Antalné 40 K., Collinászy Flórisné 40 K., Révi Józsefné 40 K., Klein Ödönné 40 K., Szalay Józsefné 40 K.

A gróf *Tisza Lajos-alapítványból*, a 2025 K. kamatjövödelem teljes felhasználásával a következő segélyek szavaztatnak meg: Kiss Ernő 120 K., Pásztor Sándor 75 K., Kass Ede 120 K., Pap Sándor 40 K., Deé Mihály 40 K., Lux Vilmos 80 K., Markocsány Ferencz 50 K., Érsek Árpád 100 K., Szálka Albert 50 K., Ágh Gyula 200 K., Hermel Ágost 120 K., Stark Ferencz 100 K., Simsik Mihály 40 K., Ilosvay Lajos 50 K.; Huttya Pál 80 K., Blattny Ernő 80 K., Rácz Imre 50 K., Kákossy László 150 K., Giller Ede 100 K., Sziogyártó József 100 K., Vozarik Ferencz 100 K., Káspár József 80 K., Legányi Géza 100 K.

Az *Erzsébet királyné-alapítványból* segélyt nyernek: Janák Ilona és Margit, Rétyi Berta, Sável Ilona, Zeller Irén, Révi Irma, Gere Andrásné egyik leánya, Szalay Anna, Vassányi Aurélné egyik leánya, Hajnal Stefánia, Morvay Ilona, Früstök Ilona, Marczelly Malvin, Belházy Lujza, Révay Bella, Serédi Irma, Csaszκόczy Erzsébet, Balázs Paula egyenkint 40 K.-t, a Plecheisz nővérek pedig együttesen 95 K.-t. Összesen 815 K.

A Wagner Károly, Luczenbacher Pál és Tisza Lajos alapítványból segélyben részesültek azonban tartoznak — a mennyiben alapítványi tőke, kamat vagy tagdíj tartozásuk volna — a megszávozott segély megfelelő részét ezen tartozásuk törlesztésére fordítani.

A beérkezett többi folyamodvány figyelembe vehető nem volt.

VIII. A *Bedő Albert-alapítvány* üresedésben lévő két ösztöndíjáért *Győry* Géza I. éves akad. hallgató és ifj. *Divald* Béla II. éves akad. hallgató folyamodtak.

Győry Géza az alapszabályszerű követelményeknek megfelelően, az igazgató-választmány az egyik ösztöndíjat neki adományozza, ellenben a másik ösztöndíjat nem adja ki, minthogy ifj. *Divald* Béla előmenetele az alapszabályokban foglalt feltételeknek nem felel meg. Ez utóbbi ösztöndíjra csak a következő tanévet megelőzőleg irandó ki új pályázat.

IX. Az alapszabályok 83. §-a értelmében az igazgató-választmány minden évi rendes közgyűlését követő első ülésében első foku fegyelmi bíróságot választ. E rendelkezésnek megfelelően, az elsőfoku fegyelmi bíróság tagjainak titkos szavazással és viszonylagos szótöbbséggel *Arató Gyula, Péch Kálmán, Imecs Béla, Nagy Károly* és *Havas Ágoston* vál. tagok választatnak meg.

X. A Pátria-nyomda egységárait újból emelni kívánja. Az igazgató-választmány hivatkozással a fennálló szerződésre, mely szerint ezt november 1-je előtt kellett volna tudatni, az áremelést nem veszi tudomásul.

XI. Márton Sándor alapító tag „A legelőerdők berendezése“ című művének tíz példányát a Wagner Károly-alap javára leendő értékesítés céljából felajánlja.

Köszönettel fogadtatik.

XII. Az igazgató-választmány a titkárt felhatalmazza, hogy a Horváth Sándor-alapítványból kiadandó jutalmat kísérő adománylevél művészi kivitelben való elkészítése iránt tájékozódjék.

XIII. Ugy szintén felhatalmazza a titkárt, hogy az Erdészeti Rendeleték Tárának 1901. évi kötetének szerkesztésével kapcsolatosan gondoskodjék arról, hogy egy erre hivatott szakférfiu az erdőmunkásokról szóló törvényt és annak végrehajtási utasítását megfelelő magyarázatokkal lássa el.

XIV. A Hirlapírók Nyugdíjintézete állandó évi járulékot kér az egyesülettől. Ez a kérelem ebben az alakban az alapszabályokba ütközik és ennél fogva nem teljesíthető, az igazgató-választmány azonban felhatalmazza a titkárt, hogy tudakozódjék, vajjon az Erdészeti Lapok szerkesztősége nem léphetne-e a nyugdíjintézet kötelékébe.

XV. Ezzel kapcsolatosan felemlíti a titkár azt a sajnálatos körülményt, hogy a napi sajtó a f. évi közgyűlésről csak igen hiányosan, részben pedig egyáltalában nem emlékezett meg. A maga igazolására felemlíti, hogy a napilapok szerkesztőségei ezutal is éppugy meghivattak, mint máskor s hogy mindazt, a mi a közgyűlés tárgyalásainak anyagából előzetesen ismeretes (képviselők, titkári jelentés, elnöki előterjesztések, stb.) lithografált kivonatban a tudósítók részére készen állott. Tudósítót azonban csak az aradi lapok küldöttek ki. A maga részéről tekintettel a

közgyűlésen való egyéb elfoglaltságát, nem vállalhatja el a hírlapi tudósító szerepét is.

Az igazgató-választmány határozata szerint jövő alkalmakkor külön szakférfiu kérendő fel arra, hogy valamely könyvomatoss részére tudósítást írjon. A táviratok költségeit az egyesület viseli.

XVI. Néhai Pruzsinszky Károly alapító tag örökösei két diszes kivitelü faragott fa-keretet ajánlottak fel az egyesületnek megvételre.

Az igazgató-választmány a két keretnek a közgyűlési terem részére való megvételét elrendeli.

XVII. Az Erdészeti Lapok 1903. évi januári füzete előfizetési felhívás kíséretében leendő terjesztés végett ismét 250 példánnyal nagyobb számban nyomandó.

XVIII. Az erdei termékekre és faárúkra vonatkozó külfor-galmi statisztika újabban sehol sem jelenvén meg, a titkár kéri, miszerint azt az 1899. évig visszamenőleg az Erdészeti Lapok jövő évfolyamának külön mellékleteként kiadhassa és az össze-állítónak az Erdészeti Lapok szokásos írói díját utalványozhassa.

Elfogadtatik.

XIX. Az egyesületnek szüksége lévén egy száraz pince-helyiségre, az igazgató-választmány elrendeli, hogy Dochnal könyv-kötő egyik műhely-helyisége a bérletből kivonassék és ennek megfelelően évi 600 K. bére 400 K.-ra leszálltassék.

XX. A titkár jelenti, hogy az egyesület képviselőjében a Kereskedelmi Múzeum felügyelő-bizottságának 1902. évi november hó 13-án tartott ülésén részt vett, a mely hivatott volt a kereskedelmi ministeriumnak javaslatot tenni arról, vajjon hivatalosan részt vegyen-e Magyarország a St-Louis-ban 1904-ben tartandó nemzetközi kiállításon s vajjon a kiviteli czimtár újabb kiadása szükséges-e s mily módon állítandó össze.

A mi a St-Louis-ban tartandó világkiállításon való részvételt illeti, a titkár esatlakozott a bizottság azon egyhangu határozatához, mely szerint Magyarország ottani hivatalos részvételére szükség nincsen. Ott kiállítani óhajtó cégeknek a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ad felvilágosítást.

A kiviteli czimtár újabb kiadását a felügyelő-bizottság szükségesnek találta. A Kereskedelmi Múzeum vezetőségének az a

terve, hogy ebbe a czimtárba nem csak a kereskedő-czégeket, hanem az exportképes termelő földbirtokosokat is felveszi, az erdőgazdaság szempontjából teljes elismerést érdemel. A kiviteli czimtár kérdésével kapcsolatosan a speciális czimtárak eszméje is felmerült. Erre vonatkozólag a titkár a legközelebbi választmányi ülés elé konkrét indítványt szándékozik terjeszteni.

Tudomásul szolgál.

XXI. A következő új rendes tagok vétetnek fel: *Löherer* Andor a gr. Csáky János-féle uradalmak kormányzója, közigazdasági író, ajánlja *Ajtay* Sándor; *Asbóth* István és *Kindernay* Kálmán erdőgyakornokok, ajánlja *Pajer* Artur; *Despot* Dániel kir. erdőgyakornok, ajánlja *Ulreich* Gyula; *Simon* József, ajánlja *Hibbján* János; *Trgyina* József építész, ajánlja *Papp* Sándor.

XXII. *Feilitzsch* Artur báró a következő indítványt terjeszti elő:

Az oláhországi fa behozatal.

Már eredetileg nagy hiba volt az oláhországi faanyagnak — mint átfutó árunak is — *vámmentes* behozatalát akár nyers, akár felfűrészelt vagy bármiként feldolgozott állapotában megengedni.

Az illetékes köröknek ösmernie kellett Oláhország faállományának nagy gazdagságát és tisztában kellett lenniök azzal is, hogy a nagy kiterjedésű erdőségek kihasználása, anyagának piacra jutása, a mi érdekeinket előbb-utóbb, de feltétlenül és annál is inkább *érzékenyen* fogja sujtani, mert az oláhországi rengeteg erdőségek faállománya legnagyobb részében csakis és kizárólag az erdélyi határszéleken keresztülhozva értékesíthető, míg Oláhország belseje felé a szállítási, közlekedési stb. viszonyok ugyszólván legyőzhetlen nehézségeket gördítenek ezen határszéleink felé hajló oláhországi erdőségek faállományának kihasználása és értékesítése elé.

Hogy a magyarországi s illetőleg erdélyi erdők faanyagának Oláhországba vitele, az ottani fapiacra és az oláhországi többi erdőségek értékesítésére *veszedelmes*, azt az *ottani* intéző körök idejekorán belátták, és ezen veszély ellen meg is védték magukat, mert a gömbölyű fára m³-enkint 4 *Lei*, a fűrészelt, bárdolt, hasított stb. faárura 100 kilonként 5 *Lei* vámot vetettek ki, és ezt hosszú idők óta tényleg szedik is.

Az oláhországi faanyag tehát hozzánk *vámmentesen* hozható be, míg ellenben a mi faanyagunknak Oláhországba való bevitele magas vámokkal van terhelve — az országon *átvitele* pedig magas biztosítéki összeg letételéhez kötve.

Természetes, hogy ezt a helyzetet, az üzleti üzérkedés igyekezett és igyekszik kellőképen kihasználni és kiaknázni. A határszéleink felé hajló oláhországi erdőségek nagy kiterjedésűek, jó karban lévők, lassu vastagsági növekvéssel, tehát keskeny évgűrűjű tömör és első minőségű faanyaggal birnak. Beékelt fekvésüknél fogva az oláhországi — vagyis ottani belföldi — kihasználásra ugyszólván hozzáférhetlenek, s így az előtt is, de még ma is, igen olcsó árban szerezhetők meg. A nagy kiterjedés és az olcsó ár természetesen lehetővé tették és teszik a nagy befektetéseket, a melyek a kihasználandó nagy terület, nagy fatömeg és hosszú időtartammal szemben a területhez vagy fatömeghez viszonyítva a minimumra redukálódnak, az időtartammal szemben pedig önmagukat teljesen törlesztik. Legnagyobb mértékben és első sorban *eddig*, az «Erdélyi erdőipar r.-t.» (Groedel testvérek) aknázták ki ezt a helyzetet és vásárolta meg Oláhországban a legnagyobb erdőterületeket, a melyek a Putna nevű völgyből Háromszék vármegye határszéle felé hajlanak és kihasználási illetőleg behozatali irányuk Kovászna felé utalja. Ezen cég ottani fennállása óta tudomásom szerint *kizárólag* csakis oláhországi faanyagot dolgozott fel, évenként közel 300,000 m³ mennyiségben. Az általa fizetett tőár 20 cm. mellmagasságban mért átmérőtől felfelé m³-enkint körülbelül 20 Bani = 18—20 fillér, vagy pedig kat. holdankint körülbelül 24—30 korona. Miután ezen árakkal szemben, például a csikvármegyei határszéli erdőségeink kat. holdja legalább tizszerte drágább, nem szorul bizonyításra és kézenfekvő dolog, hogy:

1. az erdélyi határszéli (oláhországi határ) erdőségeink vagy egyáltalán nem, vagy

2. csakis olyan alacsony árban értékesíthetők, a melylyel szemben a tulajdonos nemcsak nem nyer semmit, de még a reá nehezedő és törvényben gyökerező kötelezettségein sem igen könnyíthet — sőt az azokkal járó kiadásokat is alig fedezhetné.

Egyik további igen súlyos következménye ezen álláspontnak

és helyzetnek az is, hogy hazai illetőleg székely *munkaerőnk kifelé szorítottatik*, és az oláhországi fával üzérkedőknek egyenesen kényére-kedvére ki lesz szolgáltatva. Ezzel a hazai szerencsétlen munkaerővel azután ott kint úgy bánnak el, mint az igavonó állattal, mert nemcsak hogy munkát kereső *kényszerhelyzetét* az embertelenségig kiaknázzák, hanem e mellett köztudomásu, hogy a nagy kiterjedésű fadöntési, közelítési, szállítási, berendezési stb. munkálatok állandóan az u. n. «Primorcok» szláv-olasz famunkások kezeiben lévén, ezek a mi hazai munkásainkat, legyenek azok akármilyen jóravalók, szorgalmasak és a munkában helytállóak, elnyomandó betolakodó idegen elemnek tekintik.

Ezzel a szomorú állapottal szemben, az oláhországi fával üzérkedők rendszerint azzal szoktak védekezni, sőt némileg kérkedni is: «hogy milyen sok hazai munkaerőt foglalkoztatnak és látnak el kenyérrrel *ők*, — a hazai földön levő fűrészüzemeiknél.» Nézzünk csak ennek a védekezésszerű állításnak egy kicsit jobban a szemébe. A fűrészgyári ipar nem *befejező* iparág, hanem csak *előkészítő, elődolgoló* ipar, a mely nyers és ugynevezett félig előkészített anyagot (félgyártmányt) szolgáltat, a további *tökéletes, végleges* ipari feldolgozásra. Ha már most figyelembe vesszük, hogy egy 10 keretű fűrészgyár, 60—70 munkással bőven el van látva, kérdem hol van az a *sok* kenyérral ellátott hazai munkás? és vajjon hány fakihasznlási üzemnek van 10 keretes fűrészgyára?

Ez a védekezés nem egyéb, mint a tájékozatlan és hiszékeny nagyközönség félrevezetése.

Az igazi és tényleges *nagy* munkaszükséglet, az erdei munkálatoknál, a fadöntés, közelítés, csusztatás, szállítási eszközök stb.-inél van, de ezeknél a mi erdélyi határszéli munkáselemünk vagy nem talál foglalkozást, vagy olyan keservesen alacsony munkabérek mellett, a mely csak sinylődő megélhetését biztosítja ideig-óráig.

*

Miután az oláhországi legjobb minőségű faanyag is, a vállalkozónak ugyszólván alig kerül valamibe és e mellett annak kiszállítása iparvasutak és egyéb szállítási berendezések által megkönnyítve *olcsóvá van téve*, továbbá az alacsony munkabérek és

azon körülmény, hogy a vállalkozó a munkásokat oláhországból beszerzett igen olcsó élelmiszerekkel is a maga hasznára, önmaga látja el és ezzel a munkabérek még lejjebb szállanak, a felfűrészelési költségek pedig a minimumra csökkennek, mindezek által ezen vállalkozók olyan olcsó faárut biztosítottak és biztosítanak maguknak, a melylyel nemcsak kiviteli piacainkat kezdik uralni, hanem a magyarországi faárut még a magyar piacokról is kiszorítják. Mivel pedig ma már II-od, sőt III-ad osztályu fűrészáruikkal továbbá széldeszka, lécz stb. anyagokkal is, a melyek nekik ugyszólván teljesen ingyenben vannak, elárasztják piacainkat, maholnap és lassankint nemcsak az erdélyi határszéli és többi fenyves erdőbirtokainkat, hanem a Királyhágón innenieket is hosszú időre elértéktelenítik.

Ilyen, a favállalkozókra kedvező viszonyok mellett a Polacsek-czég is nagyobb kiterjedésű erdőségeket vásárolt Oláhországban és tudomásom szerint 100,000 m³ faanyagot dolgoz fel évenként, a fűrészárut pedig kizárólag Magyarországon értékesíti s e mellett egyedül uralja a Petrozsényi bányafaszükséglet kielégítését is, sőt hallomás szerint Budapesten át más bányaműveknek is szállit bányafát, úgy hogy ezen anyag mennyisége is évente közel 40—50,000 m³-t tesz ki.

Itt megjegyzem, hogy az előtt Petrozsényt bányafával az erdélyi határszéli erdőségek látták el.

Nem hagyható figyelmen kívül még azon körülmény sem, hogy azelőtt a jobb fekvésű és hasadékony fát tartalmazó erdélyi határszéli erdőségeink faanyagából részben hangszerfa is lett készítve és meglehetősen jó árak mellett értékesítve. Ma ez is megszűnt már, mert az oláhországi erdőkben nagy mennyiségű jól hasadó faanyag találtatik és az ezekből előállított hangszerfa — főleg a kovásznai — a mienket ugyszólván teljesen kiszorította. Nagy faüzlet áll fenn oláhországi erdőkben a vöröstorony-szorosnál Lotruban, a mely összes faanyagát ugyancsak Magyarországon helyezi el.

Tudomásom szerint, a közelmúltban egyik erdélyi főur Háromszék határán Oláhországban 10,000 kat. hold erdőséget vásárolt, a melyekből évente 100,000 m³ nyers faanyagot szándékozik behozni kötélpálya segítségével.

És ezeken kívül még egy egész serege a vállalkozóknak lesi és várja az alkalmat, hogy a vámmentes fabehozatal fentartása esetében, Oláhországban a mi határainkra hajló és csak ezeken át kiszállitható és kihasználható erdőségeket vásárolhasson.

A teljesen czéltalan, a magyar érdekek szempontjából felesleges vámhivatali kirendeltségekről — és a kivitelre szánt átmeneti áruval (állítólag, de közszájon forgólag) történő visszaélés és illetőleg kijátszásról nem szólok, de fel kell még említenem azon bizonyos oldalokról felhozott és mindenesetre figyelmet érdemlő ellenérvet, a mely az oláhországi nyers fabehozatalt azzal az érveléssel védi, hogy ezen faanyagra feltétlenül szükségünk van azért, hogy fűrészüzemeinket fentarthassuk és táplálhassuk, mivel hazai fenyőerdeink kihasználásánál a végső határvonalig eljutottunk, sőt azt túl is léptük.

Ezzel szemben csak ezen egy tényre utalok, hogy magában az erdélyi részekben jóval több mint egy millió kat. hold fenyőerdőnk és ebből közel 350,000 kat. hold egyedül Csik vármegyében van.

Igaz ugyan, hogy ezen erdőségeink részben kihasználtak, fiatalok és vegyes faneműek, de viszont igaz az is, hogy a legszigorubb rendszeres kezelés és kihasználás mellett is, elég bőven és nagy mennyiségben nyújtanak annyi faanyagot, a mennyi a meglevő fűrészgyárak táplálására és fentartására szükséges.

Csak a *hasonlóság* kedvéért hozom fel és utalok még arra, hogy a német birodalom, a mely fűrészüzemeinek fentartása érdekében ez idő szerint még *tényleg* reá van utalva és kényszerítve a fabehozatalra, mégis *nagy* vámot vetett ki a gömbölyű fára, már csak azért is, hogy *jövő* erdőállományát már most és kellő időben megvédje az elértéktelenedés ellen, — mi azonban éppen ellenkezőleg, a kellő és megfelelő famennyiséggel rendelkezve, magunk segítjük elő és támogatjuk az ellenünk és érdekeink ellen folyó harcznak sikerét, nem is szólva a Gácsországból ugyancsak vámmentesen beözönlő famennyiségekről.

Az önfentartás legelemibb fogalma parancsolólag követeli, hogy az oláhországi faanyagra és faárúkra legalább is ugyanazokat a vámtételeket és ugyanolyan módozatok mellett alkalmazzuk, mint a melyeket azok velünk szemben alkalmaznak, mert csak

ebben az esetben lesznek határszéli fenyves erdeink a kereslet és vétel tárgyává és jutnak ismét ahhoz az értékhez, a mely tényleg bennük fekszik, és csak ezzel segíthetünk a székelyek egyik leg-égetőbb baján és akadályozhatjuk meg a székely famunkásnak idegenbe vándorlását.

Indítvány. Előadottak alapján és értelmében írjon fel az Ország. Erd. Egyesület választmánya a földmivvelésügyi kormányhoz, hogy kellőleg gondoskodjék, hogy ugy az autonom vámtarifa tételeinek megállapításánál, mint illetőleg a Romániával megújítandó kereskedelmi szerződés megkötésénél az Oláhországból határainkon át behozandó s illetőleg Magyarország területén átviendő faanyagokra és faárúkra megfelelő vámfizetési kötelezettség alkalmaztassék s illetve ugyanazon vámtételek és biztosítási összeg fizetések alkalmaztassanak, mint a melyeket Románia a magyarországi fával és faárúkkal szemben alkalmaz.

Báró Feilitzsch Artur s. k.

Az igazgató-választmány igen beható, hosszas tárgyalás után erdőgazdasági szempontból elhatározza, hogy ez ügyben feliratot intéz a kormányhoz.

XXIII. A jegyzőkönyv hitelesítésére *Sóltz Gyula* és *Hirsch István* vál. tagok kéretnek fel.

Kelt mint fent.

Báró Bánffy Dezső s. k.

Bund Károly s. k.
titkár.

elnök.

Horváth Sándor s. k.

Hitelesítésül:

alelnök.

Hirsch István s. k.
vál. tag.

Sóltz Gyula s. k.
vál. tag.

II.

Felterjesztés a földmivvelésügyi m. k. minister vrhoz, az állami erdőtisztek fizetésrendezése ügyében.

Nagyméltóságu Minister Ur!

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya f. hó 6-án tartott ülésében egy beérkezett indítvány alapján foglalkozván az állami erdőtisztek tervbe vett fizetésrendezésével, tekintettel arra, hogy ez az ügy nem tekinthető tisztán az államerdészet belső kérdésének, hanem kihatással van magán-erdőtisztjeink

javadalmazására, sőt végeredményében egész erdőgazdaságunkra, elhatározta, hogy jelen felterjesztéssel Nagyméltóságod elé járul, mély tisztelettel kérvén, hogy az állami erdőtisztek fizetésrendezésénél befolyásának teljes súlyával odahatni méltóztassék, hogy ez a rendezés minden irányban megnyugtató megoldást nyerjen. Ezzel Nagyméltóságod nemcsak az állami erdőtisztek s velük az államerdészet érdekeit óvna meg, hanem eloszlatná azon súlyos aggodalmakat is, melyeket egyesületünk máskülönben a hazai erdőgazdaság és különösen magánkézen lévő erdeink jövőjére nézve táplál.

Egyesületünk már több ízben járult az állami erdőtisztek helyzetének javítása érdekében felterjesztésével a magas kormány elé. Így első ízben az 1893. évben, a midőn nyilvánvalóvá lőn, hogy az állami erdőtisztek daczára annak, hogy javadalmazásuk a hasonló képzettséggel bíró más szakmabeli tisztviselők jövedelmé mögött messze elmarad, az akkor történt fizetésrendezésnél figyelmen kívül maradtak. Csak utólag s részben már Nagyméltóságod bölcs belátásán alapuló jóindulata folytán részesültek az állami erdőtisztek több évre szétosztva abban a fizetésemelésben, a melynek élvezetébe más szolgálati ágazatok tisztviselői az 1893. évi IV. törvényczikk alapján egyszerre jutottak.

Már teljesen Nagyméltóságodnak a hazai erdőgazdaság körül szerzett hervadhatlan érdemei közé tartozik, hogy az 1897. évben mély tisztelettel előterjesztett újabb kérelmünkre a műszaki díjnoki intézményt megszüntetni és azon kedvezőtlen arányt, a melyben az erdészeti tisztviselők az egyes fizetési osztályokba sorozva voltak, az 1898. évi XIX. t.-cz. végrehajtása során, a kincstári erdőknél szolgáló erdőtisztekre vonatkozólag pedig fokozatosan szintén javítani méltóztatott.

Nagyméltóságodnak ezen bölcs intézkedései folytán az állami erdőtisztvi kar eddig minden fizetésrendezés alkalmából érintetlenül maradt *tehermentes mellékilletményeinek betudásával* legalább is megközelítően oly anyagi helyzetben volt, mint más hasonló képzettséget feltételező szolgálati ágak tisztviselői.

A jelen fizetésrendezésnél követendő s eddig nyilvánosságra került elvek közül éppen a tehermentes mellékilletmények beszüntetése az a körülmény, a mely az állami erdőtisztekre nézve,

ha teljes értékű és senki szerzett jogát nem sértő ellenértékben nem részesülnek, felette hátrányos.

Mert még abban a kedvező esetben is, a mely azonban csak a tisztviselők kisebb részére nézve forog fenn, hogy az új fizetés többlete valamivel meghaladja a megvont mellékilletmények értékét, még ebben az esetben is viszonylagosan visszamarad az állami erdőtiszt más tisztviselőkkel szemben, kiknél a fizetésrendezés nem jár egyes eddig élvezett s legalább részben tehermentesnek nevezhető illetmények megvonásával.

Annál sulyosabb az állami erdőtisztek nagyobb részének helyzete, a kiknél a fizetéstöbblet nem fedezi az elvesztett mellékjárandóságok összegét. Ezek mégha tényleg kevesebb fizetést nem is kapnak, több évre megfosztatnak az előmenetel közvetlen anyagi előnyeitől, amennyiben a mellékjárandóságnak a fizetéstöbblet által nem fedezett része helyett az esetleg élvezett ideiglenes pótlék oly mértékben szűnik meg, a mily mértékben az alapfizetés emelkedik.

Egészben véve tehát az államerdészeti tisztviselők viszonylagosan mögötte maradnának más tisztársaikkal szemben s az az ür, a melyet eddig a személyi járandóságok kiegészítő részét képező tehermentes illetmények némileg áthidaltak, ismét megnyílnék.

Vagyis az állami erdőtisztek ismét nem egy sorban állanának hasonló képzettséget igénylő más szolgálati ágak tisztviselőivel, hanem fizetésben s illetőleg a fizetési osztályokba való besorozás tekintetében azok mögött maradván, az államerdészet mintegy az alárendeltebb szolgálati ágazatok közé soroztatnék, melynek tisztviselői, bár hosszas főiskolai és gyakorlati kiképzés után nyerik el teljes képzettségüket, mégsem helyeztetnének más tisztviselőkkel egy sorba.

Növeli ezt a felette hátrányos látszatot az a körülmény, hogy az állami erdőtisztek nagy része hivatalos utazások alkalmával úgy a napidíjak összegére, mint a hajtópénzre vonatkozólag más, kedvezőtlenebb szabályok alá esik, mint tisztársaik.

S éppen az állami erdőtisztzi karnak ebben a mellőzésében lát egyesületünk oly veszélyt, a mely nemcsak az államerdészetre magára hathat ki kedvezőtlenül, hanem országos bajok okozója lehet.

Az államerdészeti szolgálat természete bármely más szolgálati ágánál inkább megköveteli, hogy az erdőtisztai kar ne kedvetlenedjék el az ismételt mellőzést látva, ne válják az anyagi gondok súlya alatt közönyössé nemes közgazdasági és *nemzeti* hivatása iránt s ne fogja fel ezen elkedvetlenedés folytán kötelességét kevésbé szigoruan, mintha a megelégedettségéből fakadó törekvés irányítaná tevékenységét.

Már egymagában ez is mérhetetlen hosszú időre kiható károkat okozhatna alig-alig fejlődő erdőgazdaságunkban.

Az állam példája buzdítólag hatna más erdőbirtokosokra, a kik ezentul erdőtisztjeiket bizonyára szintén nem volnának hajlandók más hasonló természetű állásban lévő tisztviselőikkel egyenlő javadalmazásban részesíteni. Ezt látva azonban, a pályát kereső ifjak teljesen elfordulnának az erdészeti pályától, melyet már a közelmúlt évtizedben is oly csekély mértékben kerestek fel, hogy az államerdészetenél sem volt tudomásunk szerint valamenyi kezdő állás betölthető.

Az erdészeti akadémia látogatottsága a múlt század 80-as évei óta, amidőn évenként átlag 102 elsőéves iratkozott be, nyilván az erdészeti szolgálat kevésbé kecsegtető kilátásai miatt már is roppant mértékben alább szállott; a 90-es években átlag 43 első éves hallgató jelentkezett. Ugyanerre az okra vezethető vissza az a megdöbbentő tény, hogy részben még az akadémia végzése előtt, részben utána igen sokan hagyták el az erdészeti pályát. Az 1870-től 1896-ig beiratkozott 1867 erdészhallgatónak csakis 64·35%-a (1200) maradt az erdészeti pályán, a többi csalódottan nézett más kenyérkereset után.

Ámde nemcsak az akadémiát felkeresők száma érdemel figyelmet, hanem az is, hogy minő elemekből áll a hallgatóság. S erre nézve is sajnálattal kell konstatálnunk, hogy az erdészeti szolgálat csekélyebb javadalmazása már eddig is arra a szomorú eredményre vezetett, hogy a művelt középosztály törekvő és tehetséges fiai aránylag csekély számban keresik fel az erdészeti pályát, mely nem biztosít oly tisztességes állást és biztos jövőt, mint hasonló képzettséget igénylő más életpályák. Mindinkább a középiskolák rosszabb előmenetelű tanulói keresnek az erdészeti pályán boldogulást, aminek valóban meglepő bizonyítéka az, hogy azon

52 elsőéves erdészhallgató közül, a ki 1899. őszén az akadémián beiratkozott, a rendes időben, vagyis 1902. nyarán, csupán hatan végezték be tanulmányaikat.

Mindez az erdészeti szak elnéptelenedéséhez és sülyedéséhez vezet s a viszonyok a jövőben, ha az állami erdőtisztek ezuttal ismét hátrányban maradnak más szolgálati ágazatok tisztviselőivel szemben, még kedvezőtlenebbül fognak alakulni. Ez azonban a magyar erdőgazdaságot, melynek jelen fejlődési fokán lelkes hivekre, buzgó művelőkre van szüksége, válságba sodorná, közgazdasági hatását jórészt megbénítaná s azt az eredményt is, a melyet a magyar erdészet a jövő érdekében kifejtett tevékenysége révén felmutathat, kockára tenné.

Nagyméltóságú Minister Ur!

Ezen fenyegető veszély indította egyesületünket arra, hogy aggodalmainkat teljes tisztelettel feltárva, bizalommal forduljunk Nagyméltóságodhoz, a ki már eddig is ugy az állami erdőtisztek javadalmazásának rendezése, mint általában a hazai erdőgazdaság emelése körül oly maradandó érdemeket szerzett, a melyekről egyesületünk mindenkoron őszinte hálával emlékszik meg.

Nincs szándékunkban ezuttal Nagyméltóságodnak az állami erdőtisztek fizetésének rendezésére vonatkozólag részletes javaslatot tenni, hanem teljes bizalommal Nagyméltóságod államférfiúi bölcs belátásába, csupán azt kérelmezzük, miszerint az állami erdőtisztek ügyét a felsorolt okokból kegyes jóindulatába fogadni s oda hatni kegyeskedjék, miszerint ez a tisztikar, melynek nagy része a hegyvidék félreeső helyein ugy szükségleteinek beszerzésére nézve, mint a társadalmi viszonyok és gyermekeik neveltetése tekintetében más állami tisztviselőkkel szemben ugyis mostohább körülmények között teljesít szolgálatot, a megvonandó mellékletményekért teljes értékű kárpótlást nyerjen és más, hasonló képzettséget igénylő szolgálati ágak tisztviselőivel ugy az egyes fizetési osztályok arányára nézve, mint minden egyéb tekintetben egyenlő elbánásban részesüljön.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1902. deczember hó 9-én.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében

Bund Károly s. k.

Báró Bánffy Dezső s. k.

titkár.

elnök.